

Czym jest gruźlica?

Jest chorobą wywołaną przez bakterię zwaną *Mycobacterium tuberculosis*. Gruźlica zwykle dotyczy płuc, ale może również atakować inne części ciała.

Jakie są objawy aktywnej gruźlicy?

Gruźlica rozwija się wolno w organizmie. Objawy mogą się pojawić po kilku miesiącach. Każdy z następujących symptomów może być objawem choroby:

- gorączka i nocne pocenie się,
- kaszel utrzymujący się ponad trzy tygodnie,
- utrata wagi,
- krew w płwocinie (we flegmie) w dowolnym czasie.

Jeśli pojawią się takie objawy, wskazana jest wizyta u lekarza rodzinnego.

Jak rozprzestrzenia się gruźlica?

Prątki gruźlicy zwykle rozprzestrzeniają się w powietrzu. Niektóre osoby cierpiące na gruźlicę płuc mają jej zakaźną odmianę. Oznacza to, że mogą zarazić chorobą innych ludzi. Prątki dostają się do powietrza, kiedy ktoś cierpiący na zakaźną gruźlicę kaszle, kicha, rozmawia lub śpiewa. Zarażenie się gruźlicą zwykle następuje po długotrwałym kontakcie z osobą, która cierpi na jej zakaźną odmianę.

Czy każdy może zarazić się gruźlicą?

Tak, każdy może się zarazić gruźlicą, ale większe ryzyko istnieje w przypadku osób, które mieszkają w tym samym domu, co osoba na nią chora lub które pozostają z taką osobą w bardzo bliskim kontakcie. Choruje tylko mała liczba osób, które wdychały prątki gruźlicy. Do zachorowania może dojść w ciągu kilku miesięcy od momentu kontaktu z tą chorobą lub wiele lat później.

Jaka jest różnica między utajonym zakażeniem gruźlicą a aktywną odmianą tej choroby?

Kiedy prątki gruźlicy po raz pierwszy dostają się do organizmu, powodują utajone zakażenie. Inaczej mówiąc, pozostają one „uśpione”. Brak leczenia oznacza, że utajone zakażenie gruźlicą może się przerodzić w aktywną chorobę.

Utajone zakażenie gruźlicą	Aktywna gruźlica
Prątki gruźlicy pozostają „uśpione” w organizmie. Etap ten może trwać bardzo długo — nawet wiele lat.	Prątki gruźlicy są aktywne i rozprzestrzeniają się. Wyrządzają organizmowi szkodę.
Nie wyglądamy na chorych i nie czujemy się chorzy. Prześwietlenie klatki piersiowej zwykle niczego nie wykazuje.	Zwykle czujemy, że jesteśmy chorzy. Lekarz przeprowadzi specjalne badania, które określą, czy gruźlica wyrządza szkodę naszemu organizmowi.
Nie można zarazić gruźlicą innych ludzi.	Jeżeli prątki gruźlicy znajdują się w płucach, można zarazić nią innych ludzi, kaszląc, kichając, rozmawiając lub śpiewając.
Chorobę leczy się poprzez przyjmowanie jednego lekarstwa przez okres do 9 miesięcy.	Chorobę leczy się poprzez przyjmowanie 3 lub 4 lekarstw przez co najmniej pół roku.

Jak diagnozuje się utajone zakażenie gruźlicą?

Lekarz poprosi o kartotekę medyczną i przeprowadza badania. Pierwsze badanie to zwykle test skórny nazywany próbą turbekulinową Mantoux. Wiąże się ona z podaniem małego zastrzyku w ramię. Wyniki takiej próby odczytuje się po 2–3 dniach. Następnie lekarz zdecyduje, czy będą potrzebne inne badania.

Co oznacza negatywny wynik próby Mantoux?

Wynik próby jest negatywny, jeżeli w miejscu zastrzyku nie pojawiła się żadna reakcja (lub pojawiła się bardzo mała reakcja). Test skórny na gruźlicę z wynikiem negatywnym oznacza brak utajonego zakażenia tą chorobą. W niektórych sytuacjach trzeba będzie powtórzyć test. Lekarz omówi z pacjentem dalsze konieczne działania.

Co oznacza pozytywny wynik próby Mantoux?

Jeżeli wynik jest pozytywny, pacjent zostanie wysłany na prześwietlenie klatki piersiowej. Lekarz omówi z pacjentem dalsze konieczne działania. Być może będą się one wiązały z przyjmowaniem leków na utajone zakażenie gruźlicą.

Na czym polega leczenie utajonego zakażenia gruźlicą?

Polega ono na przyjmowaniu lekarstwa przez okres 9 miesięcy, aby powstrzymać rozwinięcie się utajonego zakażenia gruźlicą w aktywną odmianę tej choroby.

Czy lekarstwa na utajone zakażenie gruźlicą są bezpieczne?

Wszystkie lekarstwa mają skutki uboczne. Niektóre z nich są niegroźne — inne mogą być bardziej poważne. Lekarz poinformuje pacjenta o różnych tabletkach i ich skutkach ubocznych. Pacjent powinien omówić z lekarzem wszelkie obawy związane ze skutkami ubocznymi leków. **W przypadku przyjmowania innych lekarstw należy o tym poinformować lekarza.**

Czy w trakcie leczenia tym lekarstwem trzeba czegoś unikać?

Stanowczo odradzamy picie alkoholu podczas leczenia, ponieważ zwiększa to ryzyko uszkodzenia wątroby.

Czy trzeba przyjmować lekarstwo na utajone zakażenie gruźlicą?

Po rozmowie z lekarzem z przychodni klinicznej pacjent może zdecydować, że nie będzie przyjmował leków na utajone zakażenie gruźlicą. Jeśli tak się stanie, zalecamy, aby pacjent poddał się następnie prześwietleniu klatki piersiowej, jeżeli tak doradzi lekarz.

Czy można kontynuować swoje normalne codzienne czynności?

Nie ma powodu przerywania jakichkolwiek swoich codziennych czynności. Nawet jeżeli ktoś miał kontakt z osobą chorą na zakaźną odmianę gruźlicy, istnieje jedynie małe ryzyko, że sam na nią zachoruje. Istnieje jeszcze mniejsze ryzyko zachorowania na gruźlicę, która może być przenoszona na innych ludzi. Utajonego zakażenia gruźlicą nie można przenieść na innych ludzi.

Jeżeli pacjent będzie miał jakiegokolwiek dalsze pytania na ten temat lub kiedykolwiek później pojawią się u niego objawy gruźlicy, powinien skontaktować się z lekarzem w przychodni klinicznej.

Można również skontaktować się z miejscowym Wydziałem Zdrowia Publicznego pod numerem

Więcej informacji o chorobie dostępnych jest na stronie www.hpsc.ie. Znajdziemy je, wpisując hasło „gruźlica” w wyszukiwarce w prawym górnym rogu ekranu.

Grupa kontrolna ds. zdrowia publicznego i gruźlicy — marzec 2014 r.